

Pædagoger på sprogvisit 2015

- et pilotprojekt i en institution på Lolland

Baggrund

Danske pædagoger i dagtilbud er gode til at stimulere børns udvikling af emotionelle og sociale færdigheder, men ikke særlig gode til at udvikle deres kognitive færdigheder, fx deres sprog (Bleses, 2015, Markussen-Brown, 2015). Projektet Pædagoger på sprogvisit er en pilotundersøgelse, der gennem praksisnær kompetenceudvikling af pædagogerne konsoliderer og udvikler sprogarbejdet i børnehaven.

Pilotprojekt

I efteråret 2015 har Nationalt Videncenter for Læring gennemført et pilotprojekt i en institution i Lolland Kommune. Pilotprojektet

havde til formål at teste metoden sprogvisit, som er udviklet af faglige konsulenter fra videncenteret med inspiration fra forskningsprojektet Forbløffende praksisser (Hasse, 2011) og forskning i aktionslæring (Plauborg, 2007).

Metoden sprogvisit drejer sig om, at pædagoger går på visit i en naboinstitution, og med et observationskema i hånden registrerer, hvordan sprog indgår i aktiviteter og rutiner i naboinstitutionens dagligdag. Når alle i teamet har været på sprogvisit, holdes et teammøde, hvor observationer fremlægges efter tur og danner udgangspunkt for efterfølgende fælles refleksionsrunder. Teamet beslutter sig dernæst for 1-2 sprogunderstøttende tiltag i form af

indretning af fysisk rum, aktiviteter eller forholdemåder, der kan afprøves i egen praksis, hvorefter de gennemfører afprøvningen. Visitrunden kan herefter begynde forfra.

Kompetenceudvikling af pædagogerne sker gennem de reflekterende teamsamtaler og afprøvning af nye tiltag. Når man er på sprogvisit, er man nysgerrigt undersøgende; man observerer og spørger gerne til det, der foregår, men man skal ikke vurdere det observerede eller fortælle om egen praksis. I den pilotprojektet gik i gang, havde faglige konsulenter fra videncenteret foretaget observationer i to dagtilbud og gennemført semistrukturerede interviews med pædagoger fra begge dagtilbud for at afdække, hvordan arbejde med sprog indgik i hverdagen i dagtilbuddene. Observationerne blev foretaget med et observationsskema, der var delvist inspireret af det engelske EPPE-projekt (Sylva et al., 2004). Der blev observeret på dagtilbuddenes indretning af fysisk miljø, samt på hvorledes sprog og matematik indgik i såvel aktiviteter som rutiner i dagtilbuddene. Interviewene afdækkede pædagogernes tilgange til sprogarbejde.

På grundlag af de indledende observationer, interviews og viden om sprogunderstøttende praksisser i aktiviteter og rutiner samt om sprogunderstøttende indretning af dagtilbuds fysiske miljø udviklede de faglige konsulenter en observationsskabelon og en skabelon for afholdelse af teammøde. Disse skabeloner kan ses på pilotprojektets site på centerets hjemmeside:

<http://www.videnomlaesning.dk/projekter/paedagoger-pa-gensidigt-sprogvisit/>

Skabelonerne blev herefter taget i brug i projektet.

1

Erfaringer fra pilotprojektet

Hensigten var, at samtlige 3 pædagoger i en lille institution skulle på sprogvisit i en naboinstitution i perioden uge 40-44. Det viste sig at være uigennemførligt i institutionens travle hverdag at nå dette på så kort tid.

Reelt gennemførtes kun en observation, som blev diskuteret på et teammøde, hvorefter en situation, der var blevet observeret i naboinstitutionen blev tilpasset og afprøvet i egen praksis. Personen, der var på visit, så en uformel legesituation i naboinstitutionen udvikle sig til en læringsituation med voksenstøtte. I legen indgik nogle materialer, som den hjemlige institution også havde, men ikke havde tænkt på at inddrage i læringsaktiviteter tidligere.

Den person, der gennemførte en observation med observationsskema, vurderede, at det

var en stor hjælp at have skemaets kategorier at forholde sig til, ligesom det satte tankeprocesser i gang både at skulle notere i skemaet og siden tage det noterede op på teammøde og efterfølgende formulere, hvordan det nye input kunne inddrages i egen praksis.

Til eftertanke

De to institutioner, der blev involveret som henholdsvis besøgende og besøgt, havde allerede en samspansningsordning i ferieperioder, hvorfor pædagogerne kendte hinandens institutioner. Dette kan have været med til at lette opgaven med at observere. Samtidig kan det have spillet ind på det relationelle aspekt i visitkonceptet, at den besøgende opfattedes som velkendt og deltagende, ikke som en vurderende fremmed.

Spørgsmålene i observations- og teamsamtalskabelonerne blev vurderet som meget brugbare, mens der skal arbejdes med den tekniske udformning af skemaet således, at registreringer og refleksioner ikke er unødigt tidskrævende og besværlige at gennemføre.

Perspektiver

Det lille pilotprojekt viser at:

- Pædagogerne ønsker at udvikle deres praksis og blive gode til at understøtte børns sproglige udvikling
- Pædagogerne opfordrer til at lære af hinanden og videndele. Inspirationer fra andre pædagoger, sidemandsoplæring og kollegial refleksion efterspørges
- Pædagogerne må i en travl hverdag støttes i at udvikle deres interaktionskvalitet i samværet mellem børnegrupper, pædagoger

og det fysiske sprogmiljø

- Pædagogerne efterlyser ideer, strategier og viden om sprogunderstøttende arbejde
- Pædagogerne ser perspektiver i at udforske lokaleindretning, sprogstimulerende lege-miljøer, samtaleformer og adgang til bøger.

Anbefalinger

På baggrund af pilotprojektet anbefales det at medtænke følgende:

- Da normeringerne er lave, og hverdagen i dagtilbud kan være meget presset, er det nødvendigt, at der er vikar for den pædagog, der er på sprogvisit. Ellers lader projektet sig vanskeligt gennemføre.
- Pædagogerne i de institutioner, der besøger hinanden, skal kende eller møde hinanden, inden projektet går i gang, og det skal sikres, at alle er enige om, at et sprogvisit afvikles i en nysgerrigt undersøgende ånd. Sprogvisitterne skal faciliteres af erfarne faglige konsulenter

- Skabeloner til observations- og teamsamtaler skal udarbejdes så de er lette at arbejde med og hurtige at skrive i.

Referencer

Bleses, D., Højen, A., Andersen, M.K., Dybdal, L., Sehested, K. (2015): Rapport om SPELL og Fart på sproget. Undersøgelser af effekten af to sprogindsat- ser

Hasse, C. (2011): Kulturanalyser i organisationer: Begreber, metoder og forbløffende læreprocesser

Hasse, C., Brok, L.S., Bjerg, H., Kamstrup, A.K., Fossdal, W., Rosenbæk, P. (2013): Forbløffende praksisser. Et interventionslaboratorium. Aarhus Universitets- forlag

Markussen-Brown, J. (2015): Danske børnehaver er ikke gode nok til at udvikle børnenes sprog, viden- skab.dk

National Early Literacy Panel (2008): Developing Early Literacy - REPORT OF THE NATIONAL EARLY LITERACY PANEL. A Scientific Synthesis of Early Literacy Development and Implications for Intervention

Billedmateriale:

Brok, Lene Storgaard & Reusch , Charlotte